

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Ризики, що виникають в у фінансово-господарській діяльності підприємства, у тому числі, в інвестиційній діяльності, визначають необхідність формування адекватної моделі управління такими ризиками – цілісної фінансової системи, спрямованої на виявлення, ідентифікацію, оцінку та нейтралізацію операційних, інвестиційних та фінансових ризиків. Управління такими ризиками спрямоване насамперед на забезпечення стабільності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання у просторі та часі, а також підтримання належного рівня його конкурентоспроможності у короткостроковій та довгостроковій перспективах.

Ризики, які супроводжують інвестиційну діяльність підприємств, відносяться до складних економічних категорій, яким властиві такі визначальні характеристики: отримання очікуваних доходів супроводжується вірогідними фінансово-економічними втратами капіталу і прибутку; ризики виникають на різних етапах життєвого циклу інвестиційних проєктів; інвестиційні ризики мають імовірнісну природу; їм притаманна невизначеність наслідків впливу на кінцеві фінансові результати та ефективність інвестиційної діяльності; недетермінованість впливу позначається на рівнях дохідності та швидкості окупності введених в експлуатацію інвестиційних проєктів; інвестиційним ризикам притаманна варіабельність оцінки їх рівня залежно від певного виду, форми, об'єкту, проєкту інвестицій, яка залежить від тривалості інвестиційного циклу та впливу багаточисельних і різновекторних систематичних та несистематичних макро- та мікроекономічних та інших чинників (політичних, соціальних, правових, екологічних, технічних, інформаційних, маркетингових, безпекових), які знаходяться в постійній динаміці; інвестиційним ризикам притаманна суб'єктивність оцінки їх рівня та напряму впливу, незважаючи на об'єктивну їх природу як економічного явища, що визначається різним рівнем повноти й достовірності інформації, кваліфікації та досвіду фінансово-інвестиційних менеджерів тощо.

Розглянуті характеристики категорії інвестиційного ризику дозволяють визначити його як вірогідність виникнення несприятливих

соціально-економічних, операційних, фінансових, технічних, екологічних та інших неочікуваних наслідків у формах втрати повністю або частково інвестиційних ресурсів, капіталу, доходу, прибутку, репутації тощо в ситуації невизначеності та варіативних умовах здійснення інвестиційної діяльності підприємства.

Таким чином, ризик є важливою та невід'ємною характеристикою інвестицій, яка є притаманною усім їх формам й видам. Ризик і дохідність інвестицій є взаємопов'язаними та взаємообумовленими. Носієм чинника ризику інвестиції виступають як джерело доходу у фінансово-господарській та інвестиційній діяльності підприємства. Здійснюючи інвестиції, інвестор завжди усвідомлено йде на ризик, пов'язаний з можливим зниженням або недоотриманням суми очікуваного інвестиційного доходу, а також можливою втратою (частковою чи повною) інвестиційного капіталу.

Виходячи з результатів комплексної оцінки інвестиційних ризиків на основі поєднання формалізованих (експертних оцінок) та неформалізованих (аналізу сценаріїв) методів, керівництво підприємства може прийняти обґрунтоване рішення щодо можливості реалізації в перспективному періоді альтернативних інвестиційних проектів за обраним сценарієм.

Аналіз сценаріїв – метод неформалізованого опису та оцінки рівня ризику інвестиційного проекту, який дає змогу оцінити вплив на кінцеві показники ефективності реалізації проекту одночасних змін кількох вихідних його параметрів, що генерують можливі проектні ризики. У практиці проектного аналізу моделюються три основних сценарії здійснення реального інвестиційного проекту: найгірший (песимістичний); базовий (найбільш реалістичний); найкращий (оптимістичний) варіант розробки, реалізації та функціонування інвестиційного проекту. Залежно від прогнозованого сценарію розвитку інвестиційного проекту та оціненого рівня сукупного ризику, необхідно розробити заходи з нейтралізації та мінімізації інвестиційних ризиків.

Внутрішній механізм нейтралізації інвестиційних ризиків включає систему методів мінімізації їх негативних наслідків та прийняття альтернативних управлінських рішень, які обирає підприємство залежно від зони оціненого рівня ймовірного ризику інвестиційного проекту, понесення можливих фінансових втрат та інших збитків в процесі його розробки, реалізації та експлуатації.

Таким чином, необхідно розробити адекватну для кожного підприємства стратегію управління інвестиційними ризиками, що спрямована на їх своєчасне виявлення, ідентифікацію, оцінку, мінімізацію, диверсифікацію, нейтралізацію або уникнення.